

Bolívie

Bolívijská republika
República de Bolivia

Základní údaje

Rozloha:	1 098 580 km ²
Počet obyvatel:	9 119 152 (odhad červenec 2007)
Hustota zalidnění:	7 obyv./km ²
Hlavní město:	Sucre (oficiální) La Paz (sídlo vlády)
Úřední jazyky:	španělština, ajmarština, kečuánština
Další jazyky:	angličtina
Státní zřízení:	prezidentská republika
Správní členění:	9 departamentů
Měna:	boliviano (BOB)

Historický a územní vývoj

- po dobytí říše Inků Španěly bylo území dnešní Bolívie od roku 1542 součástí místokrálovství Peru
- od roku 1776 pod označením Horní Peru součást místokrálovství La Plata
- války za nezávislost, osvobození území až roku 1824 (poslední z osvobozených území v Jižní Americe)
- 1825 vyhlášení republiky, v jejímž čele záhy stanul Simon Bolívar
- války s Chile, ztráta přístupu k moři roku 1884
- ztráta území ve prospěch Argentiny (1898) a Brazílie (1899)

- válka s Paraguají, ztráta části území Chaca (1932-1935)
- časté střídání vojenských junt, vleklá partyzánská válka (mj. Che Guevara)
- obnovení ústavního režimu na počátku 80. let
- země drží rekord v počtu převratů, dle historiků bylo v letech 1825-1981 více než 180 převratů
- problémy s chudobou, sociální nerovností, ilegálním pěstováním drog
- od roku 2006 prezidentem Juan Evo Morales Ayma, který sliboval vyvést zemi z chudoby; ovšem jeho kontroverzní přístupy vyvolaly vážné neshody mezi domorodými Indiány v andských oblastech a neindiánskými komunitami ve východních nížinách

Poloha

- vnitrozemský stát (jediný ze států Jižní Ameriky nemá přístup k moři, ztráta v tzv. ledkové válce s Chile) ležící v západní části centrální oblasti Jižní Ameriky, na východě a na severu hraničí s Brazílií, na západě s Peru a Chile, na jihu s Argentinou a na jihovýchodě s Paraguají

Obyvatelstvo

- obyvatelstvo tvoří Bolivijci, Kečuové 30 %, mestici 30 %, Ajmarové 25 %, běloši 15 %
- podle náboženského vyznání je převážná většina obyvatel (95 %) římskokatolického vyznání, zbytek jsou protestanti (5 %)
- hustěji osídlená je jihozápadní část státu; další velká města kromě La Pazu a Sucre jsou Santa Cruz de la Sierra, Cochabamba, Oruro, Potosí, Tarija, Montero, Trinidad

Hospodářství

- hospodářství: rozvojový agrární stát s rozvinutým těžebním průmyslem, jedna z nejchudších a nejméně rozvinutých zemí celé Latinské Ameriky; snaha o ekonomické reformy po krizi v 80. letech 20. století; po roce 2005 snaha o pozvednutí téměř nefungujícího státního ropného průmyslu (v souvislosti s novými nalezišti ropy) a o větší kontrolu nad těžebním průmyslem a dopravním sektorem
- vysoká zadluženost, půjčky ze strany MMF a Světové banky ve výši cca 2 bilionů amerických dolarů

Zemědělství, lesnictví, rybolov

- v důsledku extrémních povětrnostních podmínek, eroze půdy, rozšířeného pěstování koky nekryje zemědělská výroba domácí spotřebu
- sklízí se *pšenice, rýže, kukuřice, brambory, maniok, sójové boby, cukrová třtiny, pomeranče, banány, plantýny, káva, přírodní kaučuk, surová bavlny*
- rozsáhlé je *pěstování koky*, podle neoficiálních údajů až na 75 % obdělávané půdy, roční produkce asi 200 tis. t listů, z toho 90 % jde na výrobu kokainu, roční produkce kokainového polotovaru je zhruba 12 tis. t v hodnotě 1 – 2 mld. US dolarů; třetí (po Kolumbii a Peru) největší pěstitel koky na světě, tranzitní země pro peruánský a argentinský kokain určený pro Brazílii, Argentinu, Chile, Paraguay a Evropu; i přes různá opatření se plochy pro pěstování koky stále zvětšují
- živočišnou výrobu představuje chov *skotu, koní, mul, oslů, prasat, ovcí, koz, drůbeže*
- těžba dřeva (lesy zhruba na 51 % státu), množství vzácných druhů dřeva, mahagon, kebračo, balza, kaučuk v oblasti Llanos, chinovník

Průmysl a těžba

- z nerostného bohatství jsou významná ložiska *rud cínu, antimonu, wolframu, stříbra, zinku, olova, zlata, mědi, bismutu, železné rudy, ropy, zemního plynu, soli*
- velká těžební tradice, vývoz rud již od období kolonizace
- rudná ložiska jsou hlavně v regionu **Altiplano**, rudný pás se táhne od jezera Titicaca na severu až k Puna de Atacama na jihu; v tomto pásu vyčleňujeme tři větší těžební oblasti, to **La Paz** – největší zásoby *cínových rud*, těžba *wolframu, mědi, bismutu*, u jezera Titicaca *zinek* (zhruba 80 % celostátní těžby), *zlato, antimon*; **Oruro** – velké doly na *cínovou rudu*, těží se *rudy antimonu*; **Potosí** – zásoby *rud cínu, zinku, olova, wolframu*, též se těží *síra, soli*
- ložiska *ropy* jsou v **Bolívijské nížině**, téměř 70 % ropy se vyváží; spolu s ropou těžba *zemního plynu*
- zásoby *energetických surovin*, které nejsou dostatečně využívány; více než polovina energie se vyrábí ve vodních elektrárnách
- ze zpracovatelských odvětví je nejvýznamnější *hutnictví barevných kovů a strojírenství*, z dalších odvětví *průmysl petrochemický, dřevozpracující, stavebních hmot*
- nejdůležitější odvětví jsou *potravinářský, textilní, oděvní a obuvnický* (dohromady zhruba 70 % průmyslové výroby)

Služby, doprava

- silnice jsou kromě Panamerické dálnice značně zastaralé, železnice
- hlavní ropovod ze Santa Cruz de Sierra na západ do severochilského přístavu Arica
- cestovní ruch není rozvinutý

Regiony

- v rámci Bolívie vyčleňujeme 3 větší oblasti: PUNA, YUNGAS a VALLES, LLANOS

1. Puna

- hornická oblast ležící v nadmořské výšce přes 3 500 m
- zastoupena *barevná metalurgie, potravinářský a lehký (spotřební) průmysl*
- pěstuje se *ječmen, proso, brambory*; chovají se *lamy*

- nacházejí se zde *nejvýznamnější průmyslová centra* (centra těžby): La Paz, nejvýše položené „hlavní“ město na světě, 3 700 m n.m., potravinářský, tabákový, papírenský průmysl, výroba cementu, skla, obuvi, nábytku; Oruro v nadmořské výšce 3 800 m, těžký průmysl, barevná metalurgie, potravinářství, textilní a obuvnický průmysl; výhodná dopravní poloha, město leží na Panamerické dálnici; Potosí ve výšce 4 200 m n.m., též leží na Panamerické dálnici, středisko těžby cínu a stříbra, barevné metalurgie, obuvnického průmyslu a výroby piva

2. Yungas a Valles

- oblast, která zahrnuje údolí východních svahů And, je hlavním zemědělským regionem ve výšce 2 500 m n.m.
- pěstují se hlavně *plantážní kultury* (cukrová třtina, kávovník, kakaovník, bavlník, tabák, rýže), dále *ječmen, kukuřice, pšenice, brambory*
- zpracovatelský průmysl je zastoupen *barevnou metalurgií, petrochemií, potravinářstvím a odvětvími lehkého průmyslu*; hlavními středisky jsou Cochabamba (významný dopravní uzel s potravinářskou, textilní a kožedělnou výrobou a se zpracováním ropy); Sucre (oficiálně hlavní město, dopravní uzel s petrochemickým, dřevozpracujícím, potravinářským a textilním průmyslem a s výrobou cementu); Tarija (leží na Panamerické dálnici, potravinářský a dřevozpracující průmysl)

3. Llanos

- oblast *plantážního zemědělství* (cukrová třtina, kávovník, kakaovník) a *pastevectví*
- navíc se těží *ropa, zemní plyn a dřevo*
- největším střediskem výroby je Santa Cruz (potravinářství, kožedělný průmysl, petrochemie)

Encyklopedická data

- <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bl.html>
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/Bol%C3%ADvie>
- <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/stat.asp?StaID={7DE8BA34-C6FD-498F-9851-1725A77EC0B8}>
- <http://www.xist.org/cntry/bolivia.aspx>
- <http://www.ine.gov.bo/>

Zajímavosti

- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1185966822-na-cestech/207562260120009-23.04.2007-21:00-los-yungas.html?from=20>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1185966822-na-cestech/207562260120016-11.06.2007-21:00-jezero-titicaca.html?from=20>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1185966822-na-cestech/207562260120033-10.12.2007-21:05-jizni-altiplano.html?from=0>

- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/207411030401021-21.10.2007-10:30.html>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/206411030400507-07.05.2006-10:30.html?from=60>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/206411030400423-23.04.2006-10:30.html?from=60>
- <http://www.ceskatelevize.cz/vysilani/1096911352-objektiv/205411030400814-14.08.2005-10:25.html?from=120>

Hymna

- <http://webnet.webz.cz/index.htm>